

Međugeneracijskom suradnjom do obnove umjetnosti i kulture UP.02.1.1.14.0017

Ante Brešić Mikulić

doktorand hum. znanosti, mag. art.

Program serije radionica:

Suvremeno slikarstvo danas u Hrvatskoj i svijetu

Termini radionica:

- Prvi dio radionice dana 11.03.2021. (četvrtak) s početkom u 18:00 do 20:00
- Drugi dio radionice dana 12.03.2021. (petak) s početkom u 18:00 do 20:00
- Treći dio radionice dana 13.03.2021. (subota) s početkom u 17:00 do 19:00
- Četvrti dio radionice dana 14.03.2021. (nedjelja) s početkom u 17:00 do 19:00

Program se sastoji od uvodnog dijela koji kroz opći uvod u povijest umjetnosti obrađuje dvije pristupne cjeline. Prva temeljena na pristup likovnom djelu (Matko Peić), općoj povijesti umjetnosti (PJE Davis, WB Denny itd), te modernoj i suvremenoj teoriji estetike (Jerrold Levinson, Roger Scruton itd).

Druga se temelji na razvoju same povijesti umjetnosti počevši od Giorgia Vasarija kroz njegov Le vite, koji se smatra prvim samostalnim i znanstveno kritičkim životopisom likovnih umjetnika, te začetkom povijesti umjetnosti kao zasebne znanosti. Nakon kraćeg pregleda nastanka same znanosti, te načina na koji se pristupa proučavanju i sagledavanju likovnih umjetnika, njihovih djela, te likovnih ciklusa i cjelina pristupa se temi suvremene umjetnosti i kretanja u svijetu.

Začetak općeg pregleda velikih umjetnika i grupacija koji utječu na stvaranje novih likovnih pravaca u moderno i suvremeno doba započinjemo kroz godine 19. stoljeća i prelazak iz akademističkih i tzv. historijskih formi u one moderne. U ovom kraćem pregledu prikazuje se umjetnost 19. stoljeća kroz klasicizam spominjući primjer Jacques-Louisa Davida i njegov

Međugeneracijskom suradnjom do obnove umjetnosti i kulture

UP.02.1.1.14.0017

pristup slikarstvu u djelima Zakletva Horacijeva i Maratova smrt. Zatim romanticizam kao širi pogled uz različite povezane i nepovezane pravce i grupacije kao što su nazarenci i prerafaeliti, s prikazanim djelima kao što je John Everett Millaisova; Ofelija, Caspar David Friedrich; Lualica iznad mora magle itd. Sve do razvoja realizma i primjera Gustave Courbета; Sprovod u Ornansu, Jean-François Millet; Prebiračice, Ilya Repin; Burlaci na Volgi itd. Uz navedene stilske odrednice ulazi se i u problematiku trajanja same periodike umjetničkog stila, paradoksu postojanja više stilova u određenom vremenskom razdoblju na primjeru dugog stvaralaštva Ilyje Repina i otvaranje teme utjecaja na umjetnosti kroz sustav državne narudžbe, privatnog mecenatstva i uvoda u moderno kolekcionarstvo i velike zbirke koje kroje u modernom i suvremenom dobu umjetnički periodični i stilski narativ.

Prva velika dioba stilova povijesti i stilova modernog doba, prikaz više mišljenja koja se sputavaju na pitanju kada prestaje povijesna era, a kada počinje moderna. Kroz klasični pregled uzimamo impresionizam s primjerima Claude Moneta; Impresija, izlazak sunca, Édouard Maneta; Doručak na travi i Olimpija, Pierra-Auguste Renoira; Ples kod mlina de la Galette, Josepha Mallord William Turnera; Kiša, para, brzina itd. Uz pregled osnovnih smjernica, stilskih točaka također gledamo i po čemu postoji teorija da se radi o prvom modernom stilu, te razlozi za kao i protiv te teorije. U nastavku nastavljamo na odrednice sukladnih stilova i grupacija kao što su Arts and crafts pokret u Britaniji, postimpresionizam i dolazeći na temu simbolizma kroz primjer Arnolda Böcklina; Otok mrtvih. S detaljnijim opisom simbolizma, njegove razlike od prijašnjih pokreta i romantističkih pogleda ulazimo u stil secesije, te zašto se secesija napose iz hrvatskog i srednjoeuropskog kuta gledanja smatra prvim modernim stilom. Od ove točke gledišta pregled povijesti umjetnosti modernog i suvremenog slikarstva počiva kroz direktnu komparaciju i spomen uz svjetske predstavnike tako i hrvatske.

Kroz osnovno definiranja secesije te njezinih regionalnih i međudržavnih stilova i grupacija kao što su Art Nouveau, Bečka ili srednjoeuropska secesija, nacionalne secesije (mađarska, češka i hrvatska), Jugendstil pokret u Njemačkoj itd dolazimo do točaka koje jasno definiraju razliku između povijesnih i modernih stilova. Kao primjer uzimamo Gustava Klimta; Judita s Holofernovom glavom, te hrvatski primjer Ljube Babića; Crna zastava kao prijelaznog umjetnika prikazujemo Bela Čikoš Sesiju; Valpurgina noć. Daljnji pregled je osnovno stilske forme i uvodi nas kroz stilove moderne u Hrvatskoj primjer Minhenski krug s Josipom Račićem i Miroslavom Kraljevićem. Avangarda u svijetu Wassily Kandinsky i k tome uvod u apstraktnu umjetnost, te primjer Kazimira Malevića i stil suprematizma. Nadalje stilovi i pokreti kao što su fovizam, ekspresionizam, kubizam, futurizam, Dada, konstruktivizam, Bauhaus, nadrealizam, apstraktni ekspresionizam, totalitaristička umjetnost (soc realizam, herojski realizam), tažizam, socijalna umjetnost, geometrijska apstrakcija, fotorealizam, transavangarda itd sa elementarnim predstavnicima, sve do umjetničkih stilova 1990tih.

Stilovi 1990tih su uzeti kao osnovna odrednica suvremene umjetnosti, u tom pogledu ulazimo u problematiku definiranja onoga što jest suvremena umjetnost navodeći više teorijskih odrednica i pravaca, tj. škola misli u estetici postmodernizma. Pojavu suvremenih tehnologija

Međugeneracijskom suradnjom do obnove umjetnosti i kulture

UP.02.1.1.14.0017

koje su već u prethodnim desetljećima utjecale na stvaranje suvremenih pokreta kao što je video art, performativne i opće vizualne umjetnosti i kretanja. Odnos slikarstva naspram pojava novih tehnologija. U tom pogledu uzimamo geometrijsku apstrakciju, hiperrealizam i neoekspresionizam kao odredne točke predsuvremene umjetnosti, tj. posljednjih velikih modernih stilova u kontrastu s umjetnosti stvaranoj kroz nove medije filma ili kombiniranju slikarstva i novih medija.

Primjere uzimamo u Matu Collishawu (YBA); Rana od metka, Gerhard Richter kao primjer dualističkog i više stilnog umjetnika kroz primjere radova; Ema i Apstraktna slika. Navedeni uzimaju degradaciju ili dezintegraciju fotografije kao inspirativnog medija u svojim djelima. Ulazimo u pitanje ljepote u suvremenoj umjetnosti gdje se povodimo po estetskoj kriteriji Sir Rogera Scrutona lijepo i antiljepo u umjetnosti, povijesne teze i revizija diskursa o umjetnosti i anti-umjetnosti, te pitanja umjetničke produkcije i kriterije visokog djela umjetnosti uzimajući primjere Jenny Saville; prop-akt, David Hockney; vila s bazenom, Jeff Koons, Damien Hirst, Anselm Kiefer; prostori, Yayoi Kusama; slikarska intervencija polka točke, Anish Kapoor; pigmentacija itd. Uz osnovno pitanje redefiniranja ljepote u suvremenoj estetici posljednjih desetljeća, također otvaramo pitanje novih umjetničkih pravaca temeljenih na društvenoj kritici kroz primjer Banksyja; više murala, otvaranje ne direktne kritike. Također unos tehnologije kroz digitalnu umjetnost i njen utjecaj na slikarstvo, primjer genetike i bioznanosti u stvaranju umjetničkih pravaca kao što su BioArt, računalna umjetnost, genetička umjetnost itd što utječe na razvoj novih estetskih područja u teoriji kao što je neuroestetika.

Hrvatski pogled u suvremenom slikarstvu uzimamo kroz dvije točke prvo komparativnu, estetski sličnu ili inspiriranu, te stilsku u pogledu odnosa suvremene svjetske i nacionalne umjetnosti. Odmah definiramo vodeće pokazatelje suvremenih kretanja formiranje izložbenih događaja i odnosa kustoskih praksi u suvremenom slikarstvu kroz institucionalne i antiinstitucionalne pokrete. Usporedba velikih svjetskih salona umjetnosti kao što su Venecijsko bijenale, Art Basel, Documenta, Pariško bijenale itd s domaćima na primjeru Bijenala slikarstva, Salona mladih itd, te antiinstitucionalnog pokreta u suvremenoj hrvatskoj likovnoj umjetnosti kao što je Antisalon.

U Hrvatskom suvremenom slikarstvu postavljena je osnovna odrednica unutar generacijske razlike definirajući stariju, srednju i mlađu generaciju umjetnika. Prisutnost manjka likovnih grupacija, koje su bile pokrivala veći dio ranijih razdoblja i sustav ranije spomenutog generacijskog razvrstavanja. Unutar tih pogleda definiramo i primjere suvremenih hrvatskih slikara uspoređujući ih sa svjetskim pandanima. Primjere uzimamo u umjetnicima srednje i starije generacije kao što su Duje Jurić, Igor Rončević, Jagor Bučan, Svjetlan Junaković, Nicole Hewitt, Ksenija Turčić, Jadranka Fatur, Lovro Artuković, Robert Šimrak, Zoltan Novak itd. Kao i umjetnicima mlađe i mlađe srednje generacije po primjerima: Stipana Tadića, Stjepana Šandrka, Tomislava Lončarića, Lava Paripovića itd.

Međugeneracijskom suradnjom do obnove umjetnosti i kulture UP.02.1.1.14.0017

Preporučena literatura za sudionike:

- *Jansonova povijest umjetnosti, grupa autora
- *Enciklopedija lik. umjetnosti, grupa autora
- *Hrvatska likovna enciklopedija, grupa autora
- *Svjetovi umjetnosti, H.S. Becker
- *Novi eseji o psihologiji umjetnosti, R. Arnheim
- *Estetsko razumijevanje: eseji u filozofiji umjetnosti i kulture, Roger Scruton
- *Umjetnost i mašta: studija filozofije uma, Roger Scruton

MEĐUGENERACIJSKOM SURADNJOM
DO OBNOVE UMJETNOSTI I KULTURE

